C/2025/2238

15.4.2025 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки относно аспектите във връзка с отоплението и охлаждането в членове 15а, 22а, 23 и 24 от Директива (ЕС) 2018/2001 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, изменена с Директива (ЕС) 2023/2413

(C/2025/2238)

Съдържание

Страница

1. Въведение ... 2
2. Определение за отпадна топлина и студ в Директивата за енергията от възобновяеми източници ... 4
3. Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 23 ... 5
   - 3.1. Общ преглед на член 23 ... 5
   - 3.2. Нови елементи в член 23 ... 5
   - 3.3. Средно годишно увеличение ... 6
   - 3.4. Гъвкавост за отпадната топлина и студ и електрическата енергия от възобновяеми източници ... 8
4. Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 24 ... 10
   - 4.1. Общ преглед на член 24 ... 10
   - 4.2. Нови елементи в член 24 ... 11
   - 4.3. Индикативно средно годишно увеличение ... 11
5. Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 15а ... 13
   - 5.1. Общ преглед на член 15а ... 13
   - 5.2. Индикативен национален дял ... 13
   - 5.3. Обхват на целта ... 14
   - 5.4. Гъвкавост по отношение на отпадната топлина и студ ... 14
6. Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 22а ... 15
   - 6.1. Общ преглед на член 22а ... 15
   - 6.2. Индикативен национален дял ... 15
   - 6.3. Гъвкавост по отношение на отпадната топлина и студ ... 15

Приложение А ... 16

Приложение Б ... 18

Приложение В ... 19

Приложение Г ... 20

1. **Въведение**

Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета ([1]), с която се изменя Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([2]), влезе в сила на 20 ноември 2023 г., като с нея се въвеждат промени в законодателната рамка за регулиране на енергията от възобновяеми източници до 2030 г. и след това. Настоящите насоки се позовават на Директивата за енергията от възобновяеми източници от 2018 г., наричана по-нататък RED II, и на изменената Директива за енергията от възобновяеми източници, наричана по-нататък преразгледаната RED или преразгледаната Директива.

Преразглеждането на Директивата за енергията от възобновяеми източници е крайъгълен камък на стратегиите на Европейския зелен пакт и на плана REPowerEU за постигане на амбицията на Съюза за борба с изменението на климата и намаляване на енергийната зависимост на Съюза от Русия. В преразгледаната RED амбицията за равнището на енергията от възобновяеми източници се повишава съществено, не само чрез увеличаване на обвързващата цел на Съюза за енергия от възобновяеми източници, която трябва да бъде постигната колективно до 2030 г., от 32 % на 42,5 % (със стремеж да достигне 45 %), но и като се добавят и подсилват подцелите за енергията от възобновяеми източници, които да се постигнат в различни сектори, включително в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане.

Топлинната енергия и енергията за охлаждане съставляват около половината от потреблението на енергия в Съюза. Делът на енергията от възобновяеми източници в този сектор нараства по-бавно, отколкото в производството на електрическа енергия, и по-голямата част от него все още се получава от биомаса.

С цел ускоряване на декарбонизацията в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане в преразгледаната Директива се подсилват разпоредбите за насърчаване на внедряването на енергия от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане и в сектора на районните отоплителни и охладителни системи (съответно член 23 и член 24), като се въвеждат нови задължения и мерки. С преразгледаната Директива са въведени също и две нови разпоредби за насърчаване на производството и използването на енергия от възобновяеми източници в строителния и в промишления сектор (съответно новите членове 15а и 22а), като и двете са тясно свързани с разпоредбите за топлинна енергия и енергия за охлаждане.

В таблица 1 е представен общ преглед как са структурирани различните цели, свързани с топлинната енергия и енергията за охлаждане. Целта на настоящото съобщение е да се улесни изпълнението на новите задължения и мерки, съдържащи се в тези разпоредби, като се дадат разяснения, по-специално относно обхвата, структурата и отчитането на целите, посочени в членове 15а, 22а, 23 и 24 от преразгледаната Директива, и относно определението за „отпадна топлина и студ“ в член 2, точка 9. Някои задължения се отнасят за нови изисквания за докладване за статистиката на енергийния сектор. Макар че първата референтна година за официално докладване с инструмента SHARES въз основа на преразгледаната RED ще бъде 2025 г., държавите членки може да използват за това изчисляване неокончателната версия на актуализирания инструмент много преди 21 май 2025 г. — датата за транспониране на преразгледаната RED. Това е обяснено допълнително в каре 1.

Настоящото съобщение е предназначено да служи единствено като ръководство за целите на транспонирането и прилагането на преразгледаната RED. В него не се дава тълкуване в контекста на други правни актове.

Правна сила имат само текстовете на законодателните актове на ЕС. Всяко авторитетно тълкуване на закона трябва да бъде изведено от текста на директивата и директно от решенията на Съда на ЕС.

Таблица 1

Общ преглед на свързаните с топлинната енергия и енергията за охлаждане цели за енергия от възобновяеми източници в преразгледаната RED

Член	15а	22а	23	24
Сектор	Строителство	Промишленост	Топлинна енергия и енергия за охлаждане	Районни отоплителни и охладителни системи
Вид цел	Индикативен национален дял, който ще се определи от държавите членки	Индикативно средно годишно увеличение	Средно годишно увеличение	Индикативно средно годишно увеличение

([1]) Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([2]) Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

Член	15a	22a	23	24
Целеви период	През 2030 г.	2021—2025 г. и 2026—2030 г. в сравнение с 2020 г.	2021—2025 г. и 2026—2030 г. в сравнение с 2020 г.	2021—2030 г. в сравнение с 2020 г.
Целево равнище	В съответствие с 49 % на равнището на Съюза	1,6 процентни пункта	0,8 процентни пункта и 1,1 процентни пункта + Индикативни допълнителни средства	2,2 процентни пункта
Вид енергия	Енергия от възобновяеми източници, произведена на място + Енергия от възобновяеми източници, произведена в близост + Енергия от възобновяеми източници, идваща от мрежата	Енергия от възобновяеми източници	Енергия от възобновяеми източници	Енергия от възобновяеми източници + Отпадна топлина и студ
Вид потребление	За крайни енергийни цели	За крайни енергийни и неенергийни цели	Брутно за крайни енергийни цели	Брутно за крайни енергийни цели
Гъвкавост	Отпадна топлина и студ	Отпадна топлина и студ от ефективни районни отоплителни и охладителни системи	Отпадна топлина и студ + Електрическа енергия от възобновяеми източници от генератор на топлинна и охладителна енергия, чиято ефикасност е по-висока от 100 %	Електроенергия от възобновяеми източници

Каре 1. Ролята на Евростат и инструмента SHARES

Напредъкът към целта на Съюза за енергия от възобновяеми източници, определена в член 3, и секторните разбивки, посочени в член 7 (при производството на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане и в транспорта), се отчита с разработения от Евростат инструмент SHARES.

На датата на влизане в сила на преразгледаната RED обхватът на инструмента SHARES е разширен, за да се включат секторите на районните отоплителни и охладителни системи, на сградите и на промишлеността с цел предоставяне на съгласувани и сравними данни, които могат да се използват за оценяване на напредъка към целите, посочени съответно в членове 24, 15a и 22a. Докладваните на Евростат данни обаче все още не са цялостни за всички показатели и поради това в някои случаи се изисква използването на приблизителни стойности. Това е описано в отделни раздели.

С инструмента SHARES се предоставя информация за широк спектър от показатели, които могат да се използват за различни изисквания, като например отпадна топлина, потребявана в районни отоплителни и охладителни системи, за посочената в член 24 цел или равнището на потребление на собствена електрическа енергия в сградите за посочената в член 15a цел. Подобно ниво на детайлност обаче зависи от подаването на съответните данни от държавите членки до Евростат. Поради това те се насърчават да го правят, за да се предотврати използването от Евростат на приблизителни стойности.

2. **Определение за отпадна топлина и студ в Директивата за енергията от възобновяеми източници**

Определението за отпадна топлина и студ, дадено в член 2, точка 9 от Директивата за енергията от възобновяеми източници, е следното: *неизбежна топлина или студ, генерирани като страничен продукт в промишлена или електроенергийна инсталация, или в сектора на услугите, които биха се разпръснали неизползвани в атмосферата или във воден басейн без достъп до отоплителна или охладителна система, когато е бил използван или ще бъде използван процес на комбинирано производство на енергия или когато комбинираното производство не е осъществимо*. Макар че в преразгледаната RED определението за отпадна топлина и студ не е изменено и още преди беше възможно, освен енергията от възобновяеми източници, за изпълнението на целите за топлинна енергия и енергия за охлаждане да се отчитат и отпадната топлина и студ, уместно е да се изясни обхватът на това определение за целите на мерките, включени в членове 15а, 22а, 23 и 24 от преразгледаната RED. Ролята на отпадната топлина е подчертана в съображение 70, където се посочва: *целесъобразно е да се позволи отпадната топлина и студ да се отчитат като частично изпълнение на целите за енергия от възобновяеми източници в сградите, промишлеността, отоплението и охлаждането и като пълно изпълнение на целите за районните мрежи за топлинна енергия и енергия за охлаждане*.

За да може топлина или студ да се счита за отпадна топлина или студ с цел да допринася за изпълнението на целите от RED, трябва да бъдат изпълнени следните четири кумулативни критерия:

— Първо, отпадната топлина и студ трябва да са *неизбежни*. Това означава, че те не може в рамките на (технически и икономически) разумното да бъдат избегнати или потребявани или намалявани вътрешно (на всички етапи) чрез технически подобрения и подобрения на енергийната ефективност. Например излишната топлина и студ, използвани повторно в една инсталация, се отчитат като подобрение на енергийната ефективност и следователно не могат да се считат за отпадна топлина.

— Второ, генерирането на отпадна топлина и студ трябва да е *страничен продукт*. Това означава, че основната цел на процеса не следва да бъде генерирането на тази конкретна част топлина и студ. Например прякото производство на топлина от процес на комбинирано производство, чиято основна цел е комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, не представлява отпадна топлина за целите на отчитането съгласно RED ([3]). Някои други потоци топлина от процеси на комбинирано производство на енергия обаче, като например излишна топлина, извлечена от кондензаторите, в някои конкретни случаи може да изпълнява критериите за неизбежност и за страничен продукт. Когато този критерий се прилага за изгаряне и съвместно изгаряне на отпадъци, държавите членки прилагат същия подход. Когато производството на (топлинна) енергия е основната цел на процеса на изгаряне или съвместно изгаряне, то не изпълнява критерия за страничен продукт. За да се определи дали топлината е страничен продукт, държавите членки може например да се позоват на целта на инсталацията или на вида на разрешението за експлоатация, получено за нея ([4]).

— Трето, генерирането на отпадна топлина и студ трябва да става в *промишлена или електроенергийна инсталация, или в сектора на услугите*. Това изключва например топлина, генерирана от охлаждане на жилищни помещения.

— Четвърто, топлината или студът *биха се разпръснали неизползвани […] без достъп до отоплителна или охладителна система*. Това означава, че потокът топлина или студ трябва да се доставя до районна отоплителна или охладителна система. Оползотворяването на излишна енергия без достъп до районна отоплителна или охладителна система, например на място или за една сграда, не може да се отчита за целите на RED.

И накрая, в допълнение към тези четири кумулативни критерия, за може топлина или студ да се считат за отпадни и да допринасят за изпълнението на целите съгласно RED, в определението се посочва общо изискване винаги да се обмисля *комбинирано производство* на електрическа и топлинна енергия, преди да се прибегне към производство само на топлинна енергия. За да проверят дали е осъществимо комбинирано производство, държавите членки могат да извършат обследване за енергийна ефективност според определението в член 2, точка 32 от Директива (ЕС) 2023/1791 (Директива за енергийната ефективност) или анализ на разходите и ползите, както се изисква в член 26, параграф 7 от същата директива.

Тази част от определението се отнася за три случая: *когато е бил използван или ще бъде използван процес на комбинирано производство на енергия или когато комбинираното производство не е осъществимо*. Първият случай се отнася за отпадна топлина като (неизбежен страничен продукт) резултат от комбинирано производство. Вторият случай се отнася за отпадна топлина за влагане в процес на комбинирано производство на енергия, като в такъв случай потокът отпадна топлина може да се отчете само веднъж — преди или след процеса на комбинирано производство на енергия (при условие че са спазени всички посочени по-горе критерии). Третият случай се отнася за ситуации, в които е преценено, че комбинираното производство на енергия е неосъществимо.

([3]) Това е определено като „полезна топлинна енергия“ в член 2, точка 38 от Директивата за енергийната ефективност.

([4]) Изгарянето на отпадъци и съвместното изгаряне на отпадъци са обхванати от Директивата относно емисиите от промишлеността (ДЕП) и от заключенията за най-добрите налични техники (НДНТ) за изгаряне на отпадъци, когато дейността е посочена в приложение I към ДЕП. Конкретни текстове, които може да се използват, за да се определи дали топлината отговаря на условията за страничен продукт, включват по-специално определенията за инсталации за изгаряне на отпадъци и за съвместно изгаряне на отпадъци в Директивата относно емисиите от промишлеността и в Рамковата директива относно отпадъците.

В приложение A са дадени примери какво може да отговаря на условията за отпадна топлина и какво не.

Следва да се отбележи, че в преразгледаната RED отпадната топлина и студ могат да допринасят като гъвкавост към изпълнението на целите за енергия от възобновяеми източници, посочени в членове 15а, 22а, 23 и 24, без да се накърняват стимулите за насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници.

Целта на настоящите насоки е да се предостави яснота относно определението за отпадна топлина и студ, конкретно и единствено, за да се гарантира единно транспониране и прилагане на преразгледаната RED във всички държави членки. Така ще се предостави също и правна сигурност за секторите на промишлеността, на производството на електрическа енергия и на услугите за това какво може да се отчита като отпадна топлина и студ за целите на преразгледаната RED. В насоките съответните разпоредби се тълкуват в контекста на RED. В тях не се дава тълкуване в контекста на други правни актове.

Настоящите насоки се основават на техническия доклад на Съвместния изследователски център (JRC) относно *определянето и отчитането на отпадна топлина и студ* ([5]). За допълнителна информация и технически обяснения вж. доклада.

3. **Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 23**

3.1. *Общ преглед на член 23*

В член 23 от преразгледаната RED се включват следните задължения и мерки:

— В параграфи 1, 1а и 1б се определят цели за енергията от възобновяеми източници, които да се постигнат в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане до 2030 г. (разделени в два периода), като брутно крайно потребление на енергия. В тях също така се описва как отпадната топлина и студ може да се отчитат спрямо постигането на тези цели. Посочва се и как електрическата енергия от възобновяеми източници може да се отчита спрямо постигането на целите, при условие че се използва в инсталации, чиято ефикасност е по-висока от 100 % (напр. термопомпи). С тях също така държавите членки се задължават да извършват оценка на потенциала за използване на енергия от възобновяеми източници и отпадна топлина и студ в своя сектор за топлинна енергия и енергия за охлаждане.

— В параграф 2 се предвижда гъвкавост за държавите членки, които са постигнали значителни равнища на енергията от възобновяеми източници в своя сектор за топлинна енергия и енергия за охлаждане. Определят се по-специално конкретни прагови равнища за енергия от възобновяеми източници, при които на държавите членки се признава изпълнение (изцяло или частично) на определената в параграф 1 цел. Това предоставя свобода при избора на методи, които да се възприемат с цел разгръщането на енергия от възобновяеми източници в области, в които има структурни пречки, свързани с високия дял на природния газ или на охлаждането, или с малката гъстота на населението. Държавите членки освен това се задължават да оповестяват дали избраните от тях мерки няма да са достатъчни за постигане на целите им. Държавите членки също така се задължават да предоставят информация за мерките и финансовите инструменти за повишаване на дела на енергията от възобновяеми източници в отоплителните и охладителните системи чрез достъпни и прозрачни инструменти.

— В параграф 3 се посочва, че държавите членки могат да публикуват списък от мерки и могат да определят и да оповестят публично прилагащите субекти, които биха могли да допринесат за постигането на определената в параграф 1 цел. В параграфи 5 и 6 се обяснява как тези мерки могат да се изпълняват и наблюдават и кои данни трябва да се докладват от прилагащите субекти, които държавите членки може да са създали.

— Накрая в параграф 4 се дава списък с мерки които могат да допринесат за постигането на определената в параграф 1 цел и от които държавите членки трябва да се стремят да приложат най-малко две. Избраните мерки трябва да са достъпни за всички потребители.

3.2. *Нови елементи в член 23*

В преразгледаната RED са включени следните важни изменения за укрепване на действието на член 23:

— Основната част от целта за отопление и охлаждане (т.е. средното годишно увеличение на дела на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане за два отделни периода) вече е задължителна.

— Освен това в параграф 1 вече се изисква държавите членки да се стремят да увеличават средния си годишен дял с допълнителни средства, описани в приложение Iа за всяка държава членка. Спазването на изискването за тези допълнителни средства ще доведе до средно годишно увеличение за целия ЕС от 1,8 процентни пункта и през двата периода.

([5]) Хранилище за публикации на JRC, Defining and accounting for waste heat and cold [Определяне и отчитане на отпадна топлина и студ] (europa.eu).

— Делът на енергията от възобновяеми източници сега вече трябва да бъде изразена като брутно крайно потребление на енергия вместо като крайно потребление на енергия. Това обаче няма да промени изискванията за докладване, приложими за държавите членки, като се има предвид, че както в RED II, така и в преразгледаната RED се посочва задължението делът да се изчислява в съответствие с определената в член 7 методика, която не е променена и изисква делът да се изчислява като брутно крайно потребление на енергия. Поради това е коригирано несъответствието в RED II между крайното потребление на енергия и изчисляването съгласно член 7 (за което се използва брутното крайно потребление на енергия).

— Гъвкавостта при отчитането на отпадната топлина и студ към средното годишно увеличение е по-ограничена (т.е. допуска се по-малък процент), но използваната за отопление и охлаждане електрическа енергия от възобновяеми източници вече може също да се отчита частично и към средното годишно увеличение.

— От държавите членки се изисква да извършват оценка на потенциала за използване на енергия от възобновяеми източници и отпадна топлина и студ в своя сектор за топлинна енергия и енергия за охлаждане ([6]). В преработената RED се въвеждат допълнителни изисквания по отношение на съдържанието на тази оценка.

— Списъкът с възможности за осигуряване на постигането на средното годишно увеличение е разширен и от държавите членки вече се изисква да се стремят да прилагат най-малко две от тези възможности.

3.3. *Средно годишно увеличение*

В член 23, параграф 1 от преразгледаната RED се въвежда задължението за увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане, което съгласно RED II беше само доброволно.

От държавите членки се изисква да повишат дела на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане, както следва: за периода 2021—2025 г. с 0,8 процентни пункта средно за година, а за периода 2026—2030 г. с 1,1 процентни пункта средно за година. За изчисляването на това увеличение държавите членки трябва да използват посочената в член 7 методика и трябва да вземат като базова стойност своя дял на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане през 2020 г., както е докладван на Евростат в статистическите данни за ЕС ([7]).

Изпълнението на това задължение се проверява в два момента: i) след като са налични статистически данни за 2025 г., когато държавите членки трябва да са постигнали увеличение на дела на енергията от възобновяеми източници в този сектор най-малко с 0,8 процентни пункта средно за година за първия период (2021—2025 г.), и ii) след като са налични статистически данни за 2030 г., когато държавите членки трябва да са постигнали увеличение от 1,1 процентни пункта средно за година за периода 2026—2030 г. Това означава, че те може да постигат всякакво увеличение през отделните години, стига да е изпълнено средното годишно увеличение за всеки от двата периода.

Ако се вземе за пример държава членка, която през 2020 г. е имала 40 % дял на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане, трябва да се постигне следният резултат: делът на енергията от възобновяеми източници през 2025 г. следва да бъде най-малко с 4 процентни пункта по-висок, отколкото през 2020 г. (5 x 0,8), а през 2030 г. следва да бъде най-малко с 9,5 процентни пункта по-висок, отколкото през 2020 г. (4 + 5 x 1,1). В таблица 2 е даден пример в цифри.

Таблица 2

Пример за получените дялове на енергията от възобновяеми източници (ЕВИ), които трябва да бъдат постигнати през 2025 г. и 2030 г.

Годишно увеличение		0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %
Година	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	**2025 г.**	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	**2030 г.**
Дял на ЕВИ	40,0 %	40,8 %	41,6 %	42,4 %	43,2 %	**44 %**	45,1 %	46,2 %	47,3 %	48,4 %	**49,5 %**

([6]) Това изискване е преместено от член 15, параграф 7 на RED II в член 23, параграф 1б от преразгледаната RED.

([7]) В преразгледаната RED критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове за биогорива, течни горива от биомаса и газообразни и твърди горива от биомаса вече са по-строги. С тези нови критерии се постигат по-ниски стойности за дяловете на енергията от възобновяеми източници в някои държави членки. През 2020 г. обаче беше в сила RED I, в която не присъстват тези по-строги критерии. В резултат на това следва да се използват дяловете за енергия от възобновяеми източници, изчислени съгласно RED I.

В член 23, параграф 2 се предвижда гъвкавост за държавите членки, които са постигнали значителни равнища на енергията от възобновяеми източници в своя сектор за топлинна енергия и енергия за охлаждане. Тази гъвкавост не се променя в преразгледаната RED.

Ако в определена година делът на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане на една държава членка достигне равнище между 50 % и 60 %, необходимото средно годишно увеличение за следващите години се намалява наполовина. Следователно средното годишно увеличение става най-малко 0,4 процентни пункта за всяка година в периода 2021—2025 г. (0,8/2) и 0,55 процентни пункта за всяка година в периода 2026—2030 г. (1,1/2). Ако в определена година бъде постигната стойност на прага за изпълнение от 60 % и се поддържа над този праг, необходимото средно годишно увеличение за следващата година се понижава до нула. Това е илюстрирано с няколко примера в каре 2.

Каре 2. Примери за годишни увеличения с различни изходни позиции през 2020 г., развитие в периода 2021—2025 г. и в периода 2026—2030 г. и необходими дялове на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане (ЕВИ-ТиО) през 2025 г. и 2030 г.

1. Държава членка, която през 2020 г. има 20 % дял на ЕВИ-ТиО, трябва да постигне най-малко 24 % дял през 2025 г. (20 + 5 x 0,8) и най-малко 29,5 % през 2030 г. (24 + 5 x 1,1).

2. Държава членка, която през 2020 г. има 48 % дял на ЕВИ-ТиО и през 2023 г. постига 50 %, трябва да постигне най-малко 51,2 % дял през 2025 г. (пълното годишно увеличение в годините до 2023 г., а след това половината годишно увеличение: 48 + 3 x 0,8 + 2 x 0,4) и най-малко 53,95 % през 2030 г. (половината годишно увеличение през втория период: 51,2 + 5 x 0,55).

3. Държава членка, която през 2020 г. има 48 % дял на ЕВИ-ТиО и през 2024 г. постига 50 %, трябва да постигне най-малко 51,6 % дял през 2025 г. (пълното годишно увеличение в годините до 2024 г., а след това половината годишно увеличение: 48 + 4 x 0,8 + 1 x 0,4) и най-малко 54,35 % през 2030 г. (половината годишно увеличение през втория период: 51,2 + 5 x 0,55).

4. Държава членка, която през 2020 г. има 48 % дял на ЕВИ-ТиО, който в даден момент по време на периода намалява, трябва въпреки това да постигне средно годишно увеличение за петте години, като за референтна се взема 2020 г.

5. Държава членка, която през 2020 г. има 52 % дял на ЕВИ-ТиО, трябва да постигне най-малко 54 % дял през 2025 г. (половината годишно увеличение за целия период: 52 + 5 x 0,4) и най-малко 56,75 % през 2030 г. (половината годишно увеличение през втория период).

6. Държава членка, която през 2020 г. има 52 % дял на ЕВИ-ТиО, който през 2022 г. намалява под 50 %, трябва въпреки това да постигне през петте години половината средно годишно увеличение, като за референтна се взема 2020 г.

7. Счита се, че държавата членка изпълнява задължителното за нея увеличение, след като постигне 60 % дял на ЕВИ-ТиО и докато той остава над 60 %.

	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	**2025 г.**	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	**2030 г.**
1	**20**	20,8	21,6	22,4	23,2	**24**	25,1	26,2	27,3	28,4	**29,5**
2	**48**	48,8	49,6	50,4	50,8	**51,2**	51,75	52,3	52,85	53,4	**53,95**
3	**48**	45	47	49	51	**51,6**	52,15	52,7	53,25	53,8	**54,35**
4	**48**	45	48	50	50,5	**51,2**	51,75	52,3	52,85	53,4	**53,95**
5	**52**	52,4	52,8	53,2	53,6	**54**	54,55	55,1	55,65	56,2	**56,75**
6	**52**	51	49	49	50	**54**	54,55	55,1	55,65	56,2	**56,75**
7	**61**	изпълнено, ако делът на ЕВИ остава над 60 %					изпълнено, ако делът на ЕВИ остава над 60 %				

Стойностите за 2025 г. и 2030 г. са референтните, по които се определя дали е постигнато средното увеличение за всеки период.

Важно е да се отбележи, че праговете от 50 % и 60 % не представляват освобождаване от задължителното средно годишно увеличение, а гъвкавост, въведена за държавите членки, които постигат висок дял на енергията от възобновяеми източници в своя сектор за топлинна енергия и енергия за охлаждане, което им дава възможност да отчитат тези високи дялове като частично или пълно изпълнение на задължителното увеличение.

В допълнение към задължителното увеличение, в член 23, параграф 1, трета алинея от държавите членки се изисква да се стремят да увеличават дела си на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане с допълнителните индикативни процентни пунктове (или „допълнителни средства“), които са посочени в таблицата в приложение Ia към преразгледаната Директива.

3.4. *Гъвкавост за отпадната топлина и студ и електрическата енергия от възобновяеми източници*

В член 23, параграф 1 се предвижда гъвкавост за целите на изпълнението на задължението за увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане, определено в първата алинея. По-специално член 23, параграф 1, втора алинея дава възможност на държавите членки да отчитат отпадната топлина и студ към задължителните средни годишни увеличения, които трябва да бъдат постигнати за двата периода, а член 23, параграф 1, четвърта алинея дава възможност на държавите членки да отчитат за тези цели електроенергията от възобновяеми източници, използвана в генератори на топлинна и охладителна енергия, чиято ефективност е по-висока от 100 %, т.е. термопомпи ([8]).

В преразгледаната RED се въвеждат две основни новости спрямо RED II: намален е максималният размер на отпадната топлина и студ, които може да се отчитат към средното годишно увеличение, и е добавена възможност да се отчита електрическата енергия от възобновяеми източници, използвана за отопление и охлаждане. Следва да се отбележи, че тази гъвкавост не се допуска, когато делът на енергията от възобновяеми източници за сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане се изчислява, както е предвидено в член 7, и следователно не може да допринася за общата цел на ЕС за енергия от възобновяеми източници, посочена в член 3.

Както отпадната топлина и студ, така и електрическата енергия от възобновяеми източници може да се отчитат към средното годишно увеличение поотделно до максимум 0,4 процентни пункта за отпадната топлина и студ и 0,4 процентни пункта за електрическата енергия от възобновяеми източници. В такъв случай целта следва да се повиши с половината от всяко отчетено количество отпадна топлина и студ и/или електрическа енергия от възобновяеми източници до горна граница от 1,0 процентни пункта за периода 2021—2025 г. и 1,3 процентни пункта за периода 2026—2030 г. Трябва да се отбележи, че тази гъвкавост не се прилага за увеличенията на допълнителните индикативни процентни пунктове, посочени в приложение Ia. В каре 3 по-долу е даден пример.

Каре 3. Примери за адаптиране към целите, когато се използва гъвкавост.

Например държава членка с 10 % дял на ЕВИ в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане през 2020 г. ще трябва да постигне средно годишно увеличение от 0,8 процентни пункта и да достигне 14 % до 2025 г., ако избере да постигне целта само с енергия от възобновяеми източници.

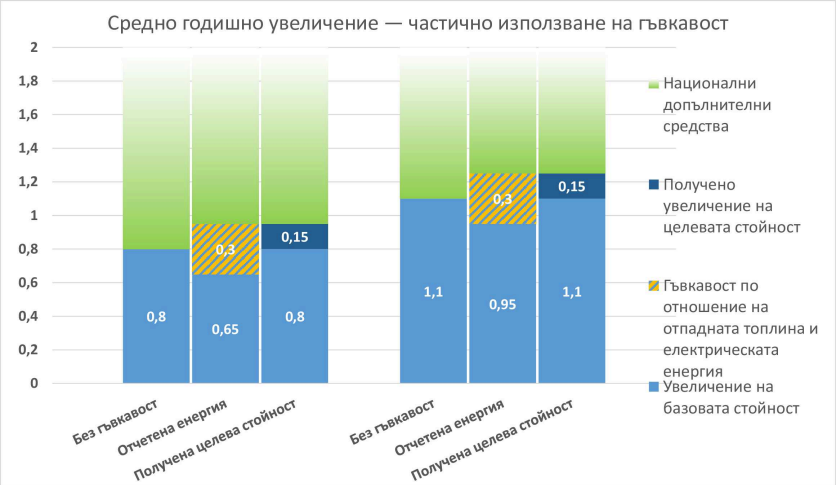
Ако държавата членка избере да постигне целта, като отчита отпадна топлина и студ и електрическа енергия от възобновяеми източници, и отчете 0,2 процентни пункта отпадна топлина и студ и 0,1 процентни пункта електрическа енергия (общо 0,3 процентни пункта), приносът им към годишното увеличение повишава това количество само с половината (0,15 процентни пункта), т.е. изискваното средно годишно увеличение достига 0,95 процентни пункта (и поради това държавата членка следва да постигне 14,75 % до 2025 г.), както е показано на фигура 1.

Тъй като горната граница за периода 2021—2025 г. е 1,0 процентни пункта, отчитането на по-високи количества отпадна топлина и студ и електрическа енергия от възобновяеми източници няма да доведе до увеличения на изискваното средно годишно увеличение, както е показано на фигура 2. Подобно е положението и за периода 2026—2030 г. (горна граница 1,3 процентни пункта).

([8]) Следва да се отбележи, че отпадната топлина и електрическата енергия от възобновяеми източници, използвани в отоплителните и охладителните системи, не представляват енергия от възобновяеми източници, използвана в отоплителни и охладителни системи, за целите на член 23 и член 7 от RED и поради това не могат да допринасят за общата цел на ЕС за енергия от възобновяеми източници, посочена в член 3.

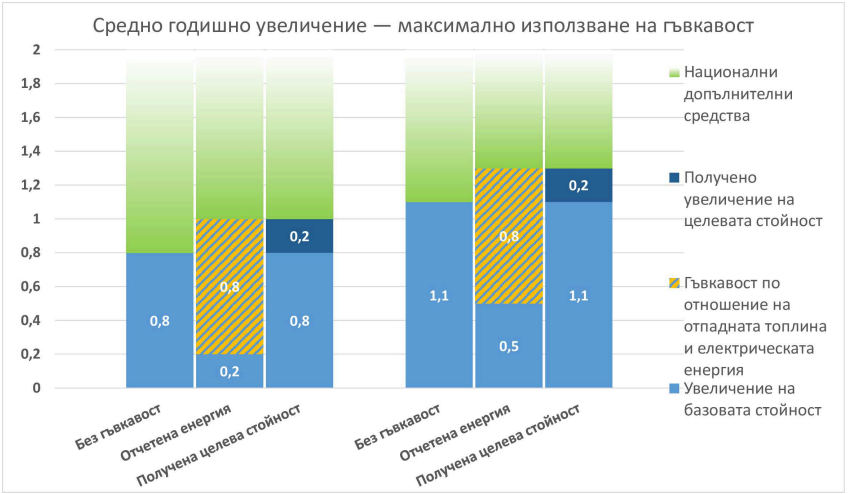
Фигура 1

Пример за използване на гъвкавост за отпадната топлина и студ и/или електрическата енергия от възобновяеми източници за общо 0,3 процентни пункта

Фигура 2

Пример за максималното използване на гъвкавост за отпадната топлина и студ (0,4 процентни пункта) и електрическата енергия от възобновяеми източници (0,4 процентни пункта)

Ако държавите членки решат да използват възможността за отчитане на електрическата енергия от възобновяеми източници, използвана за отопление и охлаждане, към средното годишно увеличение, посочено в параграф 1, трябва да се вземат предвид посочените по-долу съображения.

Общата цел за енергия от възобновяеми източници е определена в член 3. В член 7 се обяснява, че делът на енергията от възобновяеми източници следва да се изчислява като сбора от електрическата енергия от възобновяеми източници, енергията от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане и енергията от възобновяеми източници в транспорта. В член 7, параграф 3 се посочва, че енергията от околната среда и геотермалната енергия, използвана за отопление и охлаждане посредством термопомпи, може да се отчита като енергия от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане. В него се прави препратка към приложение VII, в което се определят специфични изисквания за термопомпите, за които се допуска тази енергия да се отчита към общите цели за отопление и охлаждане (термопомпи с енергийна ефективност над определен процент, изчислена въз основа на сезонния коефициент на преобразуване (SPF) > 1,15 x 1/η). В член 23, параграф 1, първа алинея се посочва, че делът на енергията от възобновяеми източници в системите за отопление и охлаждане следва да се изчислява съгласно член 7. Следователно към средното годишно увеличение може да се отчита *изцяло* само частта на енергията от околната среда и геотермалната енергия, използвана в такива термопомпи.

В член 23, параграф 1, четвърта алинея се дава възможност за *частично* отчитане на електрическата енергия от възобновяеми източници, използвана в генератори на топлинна и охладителна енергия, чиято ефективност е по-висока от 100 %, към средното годишно увеличение. На практика такива генератори на топлинна и охладителна енергия съответстват на термопомпи. Тази гъвкавост по отношение на електрическата енергия от възобновяеми източници, използвана в термопомпи, може да се разглежда като допълнение към разпоредбата за отчитане на топлината от околната среда и геотермалната топлина, използвани в термопомпи, по член 7, параграф 3. Тази гъвкавост обаче се основава на малко по-различен обхват от общото изискване, като изискването, въз основа на което термопомпите са допустими, не е толкова строго (ефективност над 100 % вместо SPF > 1,15 x 1/η в приложение VII).

Следователно съгласно член 23, параграф 1 има две отделни методики за отчитане на енергийните потоци, свързани с отопление и охлаждане с помощта на термопомпи. Определянето на отделни изисквания за отчитане за тези два различни вида допустими термопомпи може на практика да доведе до несъответствие в статистическите данни и до допълнителна административна тежест. Има дори и трета методика за отчитане на енергията от възобновяеми източници, свързана с термопомпите, която се прилага за ефективни районни отоплителни системи, както е предвидено в член 26 от преработената Директива за енергийната ефективност. Следва да се внимава различните методики за отчитане да не се смесват. Поради това държавите членки се насърчават да използват за целите на член 23 методиката, определена в приложение VII (SPF > 1,15 x 1/η), за да определят всички енергийни потоци, свързани с отоплението с помощта на термопомпи.

Следва да се отбележи, че електрическите котли, чиято ефективност е под 100 %, не отговарят на никой от описаните по-горе критерии във връзка с генераторите на топлинна енергия. Поради това електрическа енергия, използвана в електрическите котли, не може да се отчита към средното годишно увеличение, тъй като те не отговарят на изискванията. Използването на електрическа енергия от възобновяеми източници се стимулира по други начини, посочени в директивата, по-специално в член 3 — като се допринася за общата цел на ЕС за енергия от възобновяеми източници, но също и в член 24, съгласно който тя може като гъвкавост да се отчита към средното годишно увеличение. За кратък преглед на различните методики за отчитане в множество членове от преразгледаната RED вж. таблица 3 по-долу.

Таблица 3

Различни видове енергийни потоци, свързани с отопление с електрическа енергия, които може да се отчитат по различни членове

„Технология за отопление	Член 15а	Член 22а	Член 23	Член 24
Термопомпи в съответствие с приложение VII	Топлина от околната среда и геотермална топлина	Топлина от околната среда и геотермална топлина	Топлина от околната среда и геотермална топлина	Топлина от околната среда и геотермална топлина
Генератори на топлинна и охладителна енергия, чиято ефективност е по-висока от 100 %	Използвана електрическа енергия от възобновяеми източници	Използвана електрическа енергия от възобновяеми източници	Използвана електрическа енергия от възобновяеми източници (*)	Използвана електрическа енергия от възобновяеми източници
Електрически котли	Използвана електрическа енергия от възобновяеми източници	Използвана електрическа енергия от възобновяеми източници	X	Използвана електрическа енергия от възобновяеми източници“

(*) Прилага се само за гъвкавост, не за общата цел.

4. **Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 24**

4.1. *Общ преглед на член 24*

В член 24 от преразгледаната RED се съдържат следните задължения и мерки:

— В параграф 1 е предвидено задължение на потребителите да се предоставя по леснодостъпен начин информация за енергийните характеристики и за дела на енергията от възобновяеми източници в районните отоплителни и охладителни системи.

— В параграф 2 от държавите членки се изисква да въведат мерки, с които да се гарантира правото на потребителите да се отделят от неефективна районна отоплителна или охладителна система, като в параграф 7 се пояснява допълнително видовете потребители, които могат да упражняват тези права. В параграф 3 на държавите членки се дава възможност да ограничават правото на отделяне при определени условия.

— В параграф 4 се определя индикативна цел за енергията от възобновяеми източници и отпадната топлина и студ, която държавите членки трябва да постигнат в сектора на районните отоплителни и охладителни системи до 2030 г., като брутно крайно потребление на енергия. В него също така се посочва как електрическата енергия от възобновяеми източници може да се отчита към постигането на тези цели.

— В параграф 4а са включени правила за изчисляване на дела на електрическата енергия от възобновяеми източници, използвана в районните отоплителни и охладителни системи. В него също така на държавите членки се дава възможност да изпълняват индикативната цел, посочена в параграф 4 (частично или изцяло, в зависимост от равнището на енергията от възобновяеми източници и отпадната топлина и студ).

— Разпоредбите от параграф 4б имат за цел да се насърчи присъединяването към районите отоплителни и охладителни системи на доставчици на енергия от възобновяеми източници и отпадна топлина и студ, които са трети страни, а в параграф 5 се определят ситуациите, при които такова присъединяване може да бъде отказано.

— В параграф 6 се призовава за въвеждане, когато е необходимо, на рамка за координация, за да се гарантира диалог между съответните заинтересовани страни по отношение на използването на отпадна топлина и студ.

— В параграф 8 се призовава за рамка съгласно която да се оценява потенциалът за предоставяне на услуги за балансиране и други системни услуги в районните отоплителни и охладителни системи. Освен това се посочва, че операторите на електропреносни и електроразпределителни системи трябва надлежно да вземат предвид резултатите от тази оценка при планирането на тяхната мрежа, инвестициите в мрежата и развитието на инфраструктурата. В него се посочва също, че операторите на районни отоплителни и охладителни системи трябва да могат да участват в пазарите на електроенергия с услуги за гъвкавост, и на държавите членки се дава възможност да разширяват посочената в този параграф оценка, за да включат и операторите на газопреносни и газоразпределителни системи.

— Параграф 9 защитава правата на потребителите.

— В параграф 10 се определят условията, при които от държавите членки не се изисква да прилагат параграфи 2—9.

4.2. *Нови елементи в член 24*

В преразгледаната RED са включени следните важни изменения:

— от държавите членки вече се изисква i) както да се стремят да увеличат дела на енергията от възобновяеми източници и от отпадна топлина и студ в сектора на районните отоплителни и охладителни системи, ii) така и да насърчават операторите на районни отоплителни и охладителни системи да присъединяват доставчици на енергия от възобновяеми източници и от отпадна топлина и студ или да предлагат присъединяване и закупуване на топлина или студ, произведени от възобновяеми източници, и отпадна топлина и студ от доставчици, които са трети страни. Съгласно RED II те могат или да изберат варианта от подточка i), или да задължават (вместо да насърчават) операторите за описаното в подточка ii).

— От държавите членки се изисква да въведат рамка за координация между операторите на електроразпределителни системи и операторите на районни отоплителни и охладителни системи, за да се гарантира извършването на оценка за това как последните могат да предоставят системни услуги.

4.3. *Индикативно средно годишно увеличение*

В член 24, параграф 4 от държавите членки се изисква да се стремят да увеличават дела си на енергията от възобновяеми източници и от отпадна топлина и студ в сектора си на районните отоплителни и охладителни системи. С тази разпоредба се определя индикативна цел за енергия от възобновяеми източници и от отпадна топлина и студ за сектора на районните отоплителни и охладителни системи. Както е обяснено в раздел 4.1, това индикативно увеличение вече не е по желание за държавите членки, които имат задължение да полагат усилия за постигането на такъв индикативен дял в сектора на районните отоплителни и охладителни системи.

Структурата на тази индикативна цел е подобна на структурата на целта за отопление и охлаждане, определена в член 23, която е обяснена в раздел 3.3, като основните разлики са, че отпадната топлина и електрическата енергия от възобновяеми източници са част от целта.

В случая на районното отопление и охлаждане в преразгледаната RED индикативното увеличение се повишава до 2,2 процентни пункта (1,0 процентни пункта съгласно RED II) като средна годишна стойност, изчислена за периода 2021—2030 г. (вместо за два периода, както в член 23), като се започне от дела на енергията от възобновяеми източници и от отпадна топлина и студ в районното отопление и охлаждане през 2020 г. За тази референтна година следва да се използват стойностите, докладвани на Евростат в статистическите данни за ЕС. През 2020 г., когато беше в сила Директивата за енергията от възобновяеми източници от 2009 г. (RED I) ([9]), от държавите членки обаче не се изискваше да представят стойности за потреблението на отпадна топлина в отделните подсектори, нито да докладват дела на енергията от възобновяеми източници в районните отоплителни и охладителни системи. Поради това в статистическите данни на Евростат не се съдържат необходимите референтни стойности за 2020 г. за всички държави членки (някои държави членки са предоставили такива стойности, без това да се изисква). Ето защо държавите членки следва да посочат дела си на енергията от възобновяеми източници в районните отоплителни и охладителни системи и потреблението си на отпадна топлина и студ в районните отоплителни системи през 2020 г. Посоченият в каре 1 инструмент SHARES ще улесни това докладване. Ако не предоставят информация за своя дял на енергията от възобновяеми източници в сектора на районните отоплителни и охладителни системи през 2020 г., вместо това ще трябва да се използват приблизителни стойности. Тези стойности се основават на дела на енергията от възобновяеми източници в получената топлина, докладван на Евростат за минали периоди. Получените референтни приблизителни стойности за 2020 г. са посочени в приложение Б. За някои държави членки разликата между приблизителните стойности и действителния докладван дял на енергията от възобновяеми източници и отпадна топлина в районните отоплителни и охладителни системи може да е значителна. Поради това е важно всички държави членки да предоставят своите стойности. Ако държавите членки не предоставят данни за равнището си на потребление на отпадна топлина и студ през 2020 г., като референтна може да се вземе стойността за най-близката година, за която са налични данни ([10]). Стойностите трябва да са идентични на отчетените в оценката, посочена в член 23, параграф 1б, която следва да е включена в интегрираните национални планове в областта на енергетиката и климата в съответствие с членове 3 и 14 от Регламент (ЕС) 2018/1999.. Следва да се гарантира съгласуваност през целия целеви период: ако държава членка не разполага с пълните данни в началото на целевия период, но може да ги предостави на по-късен етап, обхватът на първия набор отчетени данни следва да се адаптира, за да се избегнат чисто статистически увеличения или намаления.

Подобно на член 23, и в член 24 се предвижда гъвкавост за държавите членки, които са постигнали значителни равнища на енергията от възобновяеми източници и от отпадна топлина и студ в сектора на районните отоплителни и охладителни системи. Счита се, че държавите членки, които постигат дял на енергията от възобновяеми източници и от отпадна топлина и студ в сектора на районните отоплителни и охладителни системи, по-висок от 60 %, изпълняват индикативното средно годишно увеличение. Когато този дял е между 50 % и 60 %, държавите членки могат да го отчитат като изпълнение на половината средно годишно увеличение.

В член 24 обаче се предвиждат освобождавания от изпълнението на индикативното средно годишно увеличение. В преразгледаната RED не се изменят съществените елементи на тези освобождавания, но се въвеждат няколко уточнения. Държавите членки се освобождават, ако:

— техният дял на районните отоплителни и охладителни системи в общото отопление и охлаждане през 2018 г. е бил по-малък или равен на 2 % ([11]). В преразгледаната Директива се пояснява, че той следва да се изчислява като брутно крайно потребление на енергия.

— Прагът от 2 % се превишава, като се използва ефективна районна отоплителна и охладителна система.

— 90 % от брутното крайно потребление на енергия в районните отоплителни и охладителни системи се осъществява в районни отоплителни и охладителни системи, които отговарят на определението, дадено в член 26 от преразгледаната Директива за енергийната ефективност.

В сравнение с член 23, в член 24 отпадната топлина и студ и електроенергията от възобновяеми източници са включени в целта и следователно не могат да се разглеждат като гъвкавост. Докато съгласно член 23 може да се отчита електроенергия от възобновяеми източници само от определени видове генератори на топлинна и охладителна енергия, то в член 24, параграф 4 не се посочва конкретно изискване за вида на допустимия генератор на топлинна и охладителна енергия и поради това по принцип принос може да има електроенергията от възобновяеми източници, използвана във всеки вид термопомпа или електрически котел. Все пак, както е посочено в раздел 3.4, прилагането на различни изисквания и критерии за докладване може да доведе до несъответствие в статистическите данни и до допълнителна административна тежест. Поради това държавите членки се насърчават да използват определената в приложение VII методика, за да определят допустимите генератори на топлинна и охладителна енергия за целите на член 24.

Държавите членки трябва да информират Комисията за намерението си да отчитат електроенергията от възобновяеми източници, използвана в районните отоплителни и охладителни системи, към индикативното годишно увеличение, посочено в член 24, параграф 4. Ако държавите членки решат да се възползват от тази възможност, те трябва да използват средния дял на електрическата енергия от възобновяеми източници, доставена на тяхна територия през предходните две години съгласно статистическите данни за ЕС.

([9]) Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 16).

([10]) Някои държави членки отчитат тази стойност в инструмента SHARES от 2021 г. насам. В такъв случай като референтна за 2020 г. ще се вземе тази стойност или следващата налична.

([11]) В директивата се посочва „на 24 декември 2018 г.“, но това следва да се разбира през 2018 г. до 24 декември. За намаляване на административната тежест може да се избере и цялата 2018 г.

5. **Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 15а**

5.1. *Общ преглед на член 15а*

В преразгледаната RED е включен нов член 15а, който има за цел да се гарантира интегрирането на минимални равнища на енергия от възобновяеми източници в сградите, които са най-енергоемкият сектор в Съюза (40 % дял от крайното потребление на енергия през 2022 г.) ([12]). В член 15а от преразгледаната RED се съдържат следните нови задължения и мерки:

— В параграф 1 държавите членки се призовават да определят цел в строителния сектор до 2030 г. за:

  — енергията от възобновяеми източници, произведена на място,

  — енергията от възобновяеми източници, произведена в близост, и

  — енергията от възобновяеми източници, идваща от мрежата.

— Целта следва да се определи като крайно потребление на енергия и да е в съответствие с целта на Съюза за 49 % дял. В параграф 1 се изисква също така държавите членки да посочат в своите национални планове в областта на енергетиката и климата как планират да постигнат тази цел.

— В параграф 2 се посочва, че държавите членки могат да прилагат гъвкавост по отношение на отпадната топлина и студ.

— В параграф 3 се изисква въвеждането на мерки в строителния сектор за повишаване на дела на:

  — електрическата енергия от възобновяеми източници, произведена на място,

  — електрическата енергия от възобновяеми източници, произведена в близост,

  — топлинната енергия и енергията за охлаждане от възобновяеми източници, произведена на място,

  — топлинната енергия и енергията за охлаждане от възобновяеми източници, произведена в близост, и

  — енергията от възобновяеми източници, идваща от мрежата.

— В параграф 3 от държавите членки се изисква също така да включат в своята национална уредба и строителни правилници, а когато е приложимо, и в своите схеми за подпомагане или чрез други средства с равностоен ефект, използването в новите сгради, както и в построени сгради, по които се извършва основен ремонт или подновяване на отоплителната система, на минимални нива на:

  — енергия от възобновяеми източници, произведена на място,

  — енергия от възобновяеми източници, произведена в близост, и

  — енергията от възобновяеми източници, идваща от мрежата.

Важно е да се отбележи, че съгласно член 2, параграф 1 „енергия от възобновяеми източници“ и „възобновяема енергия“ са синоними. Следователно наборите от възобновяеми източници на енергия, посочени в параграфи 1 и 3, се отнасят по принцип за един и същ вид източник на енергия.

5.2. *Индикативен национален дял*

С член 15а се въвежда специална индикативна цел от поне 49 % потребление на енергия от възобновяеми източници в сградите, която да бъде постигната в Съюза до 2030 г. Тази индикативна цел или базов показател има за цел да се допълни съответното законодателство на Съюза, което се прилага за строителния сектор ([13]), и да се насочат усилията на държавите членки към декарбонизиране на сградния фонд на Съюза.

([12]) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/53d8320f-34d1-4780-a135-6b1d390d581c?lang=en.

([13]) по-специално Директивата относно енергийните характеристики на сградите, Директивата за екодизайна, Регламента за енергийното етикетиране.

За постигането на този базов показател, определен на равнището на Съюза, държавите членки имат задължение да определят индикативни национални дялове на енергията от възобновяеми източници, произведена на място или в близост, както и на енергията от възобновяеми източници, идваща от мрежата, които да бъдат постигнати в крайното потребление на енергия в техния строителен сектор до 2030 г. Тези национални индикативни дялове трябва да бъдат съгласувани и да допринасят за постигането на общата индикативна цел от 49 % енергия от възобновяеми източници, а също и да бъдат включени в националните планове в областта на енергетика и климата. По-подробна информация кои конкретни елементи в енергийния баланс допринасят за индикативния национален дял ще бъде предоставена чрез инструмента SHARES, както е посочено в каре 1.

С цел да се помогне на държавите членки да определят своя индикативен национален дял Комисията счита, че като базов показател би могло да се вземе относителното увеличение на равнището на ЕС. Целта от 49 % на равнището на ЕС съответства на увеличение от 19,75 процентни пункта спрямо дела от 29,3 % през 2020 г. В таблицата в приложение B са посочени дяловете по държави членки и за Съюза за 2020 г., въз основа на приблизителни данни, докладвани на Евростат, които могат да служат като отправна точка за изчислението. Стойностите се изчисляват въз основа на Регламент (ЕО) 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор и на дела на електрическата енергия от възобновяеми източници, отчетен в SHARES, като се използва средната стойност от 2018 и 2019 г. За топлинната енергия обаче е използвана средната национална стойност за дела на енергията от възобновяеми източници в брутното производство на топлинна енергия през 2020 г. В третата колона от таблицата в приложение B са посочени съответните равнища за всяка държава членка при прилагане на едно и също увеличение като това за целия ЕС, изразено в процентни пунктове (19,75 процентни пункта).

5.3. *Обхват на целта*

За да се определи делът на енергията от възобновяеми източници „произведена на място или в близост или идваща от мрежата“, от съществено значение е да се гарантира съгласуваност с Директивата относно енергийните характеристики на сградите, в която, в член 2, точка 54 и член 2, точка 55, се дават съответните определения за „на място“ и „в близост“. Не се дава относимо определение за енергия от възобновяеми източници „идваща от мрежата“ ([14]).

За целите на член 15а от преразгледаната RED държавите членки могат да отчитат цялата енергия от възобновяеми източници, произведена на място и в близост в съответствие с определенията в Директивата относно енергийните характеристики на сградите, в допълнение към цялата енергия от възобновяеми източници (за електрическа, топлинна и охладителна и за газ), идваща от мрежата. Делът на електрическата енергия включва цялата енергия, използвана за уреди, зарядни точки и др. За целите на Директивата относно енергийните характеристики на сградите може да се отчита само енергията, използвана за свързана с енергийните характеристики употреба (напр. отопление, охлаждане, климатизация и др.). Ако няма налични конкретни стойности за топлинна и охладителна енергия, електрическа енергия и газ, Комисията ще използва дяловете на енергията от възобновяеми източници в електрическата енергия, дяловете на енергията от възобновяеми източници в районните отоплителни и охладителни системи и дяловете на енергията от възобновяеми източници в газовата мрежа, за да определи приблизителни стойности за енергията от възобновяеми източници, идваща от мрежата, за всяка държава членка.

За изчисляването на тези дялове следва да се използва подход, подобен на използвания в членове 23 и 24 (среден дял на енергията от възобновяеми източници в микса на електрическата енергия или газа или топлоснабдяването през предходните две години).

Държавите членки могат да предоставят по-точни оценки, например за да се направи разграничение между потреблението на собствена енергия в сградите и общия дял на електрическата енергия от възобновяеми източници в мрежата. Съответните данни следва да се предоставят на Евростат и да се включат в инструмента SHARES.

5.4. *Гъвкавост по отношение на отпадната топлина и студ*

Подобно на член 23, в член 15а, параграф 2 на държавите членки се дава възможност да отчитат отпадната топлина и студ за индикативния им национален дял до максимум 20 % от този дял. В такъв случай целта се увеличава с половината от използвания процент.

Важно е да се отбележи, че максималната граница от 20 % е определена като процент, а не като процентни пунктове, както в член 23. Например, ако държава членка определи индикативен дял от 50 %, ще има право да отчете за тази цел 10 процентни пункта (20 % от 50 %) отпадна топлина и студ. Тогава индикативната цел ще се увеличи обаче с 5 процентни пункта (половината от процента на отпадната топлина и студ, отчетени за тази цел), което води до индикативен национален дял от 55 %.

([14]) В Директивата относно енергийните характеристики на сградите не се определят конкретни граници, а се предоставя само ориентировъчна информация в контекста на сградите с нулеви емисии, при които общото годишно потребление на първична енергия може да бъде покрито и от друга енергия от енергийната мрежа при спазване на конкретни критерии, установени на национално равнище (в член 11, параграф 7). Освен това в посочената директива се дава и определение на „коефициент на първичната енергия от възобновяеми източници“, съгласно което той представлява показател, който се изчислява чрез разделяне на първичната енергия от възобновяеми източници от разположен на място, в близост или отдалечен енергиен източник, която се доставя чрез даден енергиен носител, включително доставената енергия и изчислените общи разходи за доставка до точките на употреба, на доставената енергия.

6. **Отчитане на дела на енергията от възобновяеми източници, както е определено в член 22а**

6.1. *Общ преглед на член 22а*

Член 22а има за цел да се насърчи разгръщането на енергия от възобновяеми източници в промишления сектор. За да се постигне това, в член 22а се въвежда индикативна цел за промишления сектор и задължителна цел за възобновяемите течни и газообразни горива с небиологичен произход.

Целта на настоящия документ е да се предоставят насоки относно аспектите във връзка с отоплението и охлаждането в член 22а, а именно първите три алинеи на член 22а, параграф 1. В отделен документ с насоки ([15]) се изясняват останалите аспекти на член 22а.

В член 22а, параграф 1 се определя индикативна цел за енергията от възобновяеми източници, която трябва да се постигне в промишления сектор в рамките на два периода като крайно енергийно и неенергийно потребление. В него освен това се посочва как отпадната топлина и студ може да се отчитат за тази цел, при условие че отпадната топлина и студ се доставят от ефективни районни отоплителни ([16]) и охладителни системи. С него държавите членки също така се задължават да включат в своите национални планове в областта на енергетиката и климата и в своите национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата планираните и предприетите политики и мерки за постигане на увеличението.

6.2. *Индикативен национален дял*

В новия член 22а от преразгледаната RED не се посочва референтна година, но подобно на използвания в членове 23 и 24 подход, като референтна за увеличението следва да се взема 2020 г. През 2020 г. държавите членки не бяха длъжни да докладват дела си на енергия от възобновяеми източници в промишлеността. В таблицата в приложение Г са показани референтните стойности за 2020 г. за всяка държава членка, предоставени от Евростат, като са използвани стойностите за крайното потребление на енергия от възобновяеми източници и стойностите за потребление на пара, основани на дела на енергията от възобновяеми източници съответно в електрическата енергия и в производството на топлинна енергия, която се продава. Държавите членки се насърчават да докладват референтната си стойност за 2020 г. Точно както при целите за районните отоплителни и охладителни системи и за сградите, актуализиране на инструмента SHARES ще им даде възможност да докладват данни за промишления сектор. Ако държавите членки решат да не докладват референтната си стойност, ще се използват посочените в приложение Г стойности. Използвана е същата методика като при член 15а.

6.3. *Гъвкавост по отношение на отпадната топлина и студ*

Гъвкавостта по отношение на отпадната топлина и студ е подобна на тази в член 23, с изключение на това, че може да се отчита само отпадна топлина и студ, доставени от ефективни районни отоплителни и охладителни системи, и че няма горна граница, когато се изчислява с колко трябва да се повиши целта в резултат на отчитането на отпадна топлина: целта следва да се увеличава с половината от отчетените за отпадната топлина и студ процентни пунктове.

В този член се посочва, че отпадната топлина от мрежи „когато цялата топлинна енергия се потребява единствено на място и когато топлинната енергия не се продава“ следва да се изключи. Разпоредбата е насочена към промишлени обекти, където едно предприятие има множество сгради, свързани към една и съща районна отоплителна система, и потребява собствената си отпадна топлина. Това е обяснено с последното изречение на съображение 70, което гласи: *Конкретно включването на отпадната топлина в показателя за промишлена енергия от възобновяеми източници следва да бъде приемливо само по отношение на отпадната топлина или студ, доставяни чрез топлофикационен или охладителен оператор от друг промишлен обект или друга сграда, като по този начин се гарантира, че тези оператори имат за основна дейност снабдяването с топлинна или охладителна енергия и че отчитането на отпадната топлина е ясно разграничено от вътрешната отпадна топлина, оползотворявана в рамките на едно и също или свързано предприятие или сгради*. Това изключение е конкретно за целта, определена в член 22а.

В него се посочва, че отпадната топлина от „мрежите, които доставят топлинна енергия само на една сграда“ следва да се изключи. Тези мрежи обаче вече са изключени по подразбиране, тъй като в определението за „районни отоплителни системи“ в член 2, точка 19 от Директивата за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници се изисква разпределението на топлинната енергия да става „по мрежа до множество сгради или обекти“.

([15]) C(2024) 5042.

([16]) Както е определено в Директива (ЕС) 2023/1791 за енергийната ефективност.

ПРИЛОЖЕНИЕ A

Примери какво може да отговаря на условията за отпадна топлина и студ и какво не, като е използвано цветово кодиране.

Технология	+	**Страничен продукт**	+	**Неизбежно**	+	**Използване**
Производство на топлинна енергия, комбинирано производство на енергия, изгаряне на отпадъци		Топлина, която излиза от кондензатора — при инсталации със затворен цикъл, и отработени газове — при инсталации с отворен цикъл. Топлина, за която е доказано, че не е основна цел на процеса.		Приложени са всички разумни мерки за енергийна ефективност, напр. най-добрата налична технология или преобразуване на електрическа централа в инсталация за комбинирано производство на енергия		Доставка за районна отоплителна и охладителна система
		Основна цел, напр. топлина от комбинирано производство на енергия.		Имало е осъществими разходоефективни мерки за енергийна ефективност или комбинирано производство на енергия, но не са били приложени		Използва се извън обекта, но не в районна отоплителна и охладителна система
Промишленост						
Енергоемки промишлени отрасли (напр. производство на цимент, стомана, алуминий) Други отрасли		Странични продукти от процеса или от отопление или охлаждане на помещения		Използвани са всички възможности за вътрешно повторно използване на отоплението и охлаждането. За енергоемките промишлени отрасли се препоръчва за определяне на неизбежната отпадна топлина и студ да се използва пинч-анализ. За по-малко енергоемки или по-малки по размер дружества, за които поначало е по-малко вероятно да продават топлинна енергия на районни отоплителни и охладителни системи, може да се използва независимо лице, извършващо обследвания за енергийна ефективност.		Доставка за районна отоплителна и охладителна система
		Предвидено производство — основна цел		Излишната топлинна и охладителна енергия, използвана повторно в рамките на отрасъла/инсталацията, се отчита като подобрение на енергийната ефективност, а не като отпадна топлина и студ.		—
Сектор на услугите						
Центрове за данни, супермаркети, метро		Страничните продукти включват излишна топлина от компютрите на центровете за данни, охладители, осветление		Приложени са всички разумни разходоефективни мерки за енергийна ефективност, напр. повторно използване на топлината на място, модернизиране на цифровите процесори, модернизиране на осветлението		Доставка за районна отоплителна и охладителна система
		Предвидено производство — основна цел		Отпадна топлина и студ, които може да се избегнат		Използват се извън обекта, но не в районна отоплителна и охладителна система

Канализационни системи, отпадъчни води, мини		Странични продукти от *стопански дейности* в процеса на производството, напр. пречиствателни станции за отпадъчни води или минни машини, които генерират топлина по време на работа		Приложени са всички разумни разходоефективни мерки за енергийна ефективност. Определени с помощта на пинч-анализ или независимо обследване за енергийна ефективност.		Доставка за районна отоплителна и охладителна система
		Топлина от *нестопански дейности*, като например канализационни мрежи, изоставени мини, се счита за топлинна енергия от възобновяеми източници, а не отпадна топлина (енергия от околната среда).		Отпадна топлина и студ, които може да се избегнат, като например набелязани подобрения на енергийната ефективност, които не са били приложени.		Използва се извън обекта, но не в районна отоплителна и охладителна система
Жилищен сектор		—		—		—
Транспорт		—		—		—

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

Приблизителни стойности за районни отоплителни и охладителни системи, които да се използват, ако държавите членки не представят стойности от предходни години — те са въз основа само на дяловете на енергията от възобновяеми източници.

Държава членка	Приблизителна стойност за 2020 г. въз основа на получената топлинна енергия, с изключение на отпадната топлина
Белгия	9 %
България	16 %
Чешка република	10 %
Дания	65 %
Германия	19 %
Естония	70 %
Ирландия	0 %
Гърция	0 %
Испания	0 %
Франция	42 %
Хърватия	28 %
Италия	18 %
Кипър	100 %
Латвия	55 %
Литва	59 %
Люксембург	74 %
Унгария	15 %
Малта	0 %
Нидерландия	20 %
Австрия	52 %
Полша	7 %
Португалия	0 %
Румъния	6 %
Словения	20 %
Словакия	21 %
Финландия	47 %
Швеция	71 %

ПРИЛОЖЕНИЕ B

Дялове на енергията от възобновяеми източници в строителния сектор, които да се използват, ако държавите членки не представят стойности за 2020 г. ([1]), и дял през 2030 г., въз основа на прилагане към тези дялове на същото увеличение като за ЕС (от 29,3 % през 2020 г. до 49 % през 2030 г., т.е. увеличение от 19,75 процентни пункта).

Държава членка	2020 г. (ЕВРОСТАТ)	Дял за 2030 г. с фиксирано увеличение (19,75 процентни пункта)
Белгия	11,4 %	31,2 %
България	44,7 %	64,4 %
Чехия	28,2 %	48,0 %
Дания	60,2 %	80,0 %
Германия	23,3 %	43,0 %
Естония	56,2 %	75,9 %
Ирландия	15,4 %	35,1 %
Гърция	34,9 %	54,6 %
Испания	30,8 %	50,5 %
Франция	26,5 %	46,2 %
Хърватия	52,4 %	72,2 %
Италия	28,1 %	47,9 %
Кипър	30,3 %	50,0 %
Латвия	57,9 %	77,7 %
Литва	48,2 %	67,9 %
Люксембург	13,8 %	33,5 %
Унгария	20,0 %	39,8 %
Малта	16,0 %	35,7 %
Нидерландия	11,9 %	31,6 %
Австрия	54,3 %	74,1 %
Полша	23,6 %	43,4 %
Португалия	56,5 %	76,3 %
Румъния	40,8 %	60,5 %
Словения	45,6 %	65,4 %
Словакия	26,0 %	45,8 %
Финландия	51,5 %	71,2 %
Швеция	68,8 %	88,6 %
ЕС-27	**29,3 %**	**49,0 %**

([1]) В тези дялове не се включва потреблението на собствена енергия от възобновяеми източници, което може да доведе до статистически разлики.

ПРИЛОЖЕНИЕ Г

Дялове на енергията от възобновяеми източници в промишлеността, които да се използват, ако държавите членки не представят стойности за 2020 г. ([1]).

Държава членка	2020 г. (ЕВРОСТАТ)
Белгия	7,8 %
България	15,3 %
Чешка република	10,1 %
Дания	29,9 %
Германия	14,1 %
Естония	16,1 %
Ирландия	16,6 %
Гърция	13,7 %
Испания	16,7 %
Франция	11,2 %
Хърватия	12,2 %
Италия	14,4 %
Кипър	16,7 %
Латвия	57,6 %
Литва	13,0 %
Люксембург	6,2 %
Унгария	6,6 %
Малта	4,2 %
Нидерландия	3,7 %
Австрия	31,7 %
Полша	12,8 %
Португалия	31,6 %
Румъния	12,4 %
Словения	17,9 %
Словакия	11,9 %
Финландия	48,1 %
Швеция	62,0 %
ЕС-27	**16,7 %**

([1]) В тези дялове не се включва потреблението на собствена енергия от възобновяеми източници, което може да доведе до статистически разлики.